

Nevědomost za našeho věku je veliké neštěstí.

Praktičný, anglický národ říkává: „*vědomostě jsou moc*,“ následovně nevědomost je mdloba i tma. Jako tma úrazem člověku hrozí, podobně i nevědomost jej hubí. Nevědomého člověka, nevědomý národ všelijak balamutit a za nos vodit lze, tmáci a zpátečníci mají v něm snadnou hru pro své rejdy a šmejdy.

Nevědomí lidé jsou pouhé samohyby, jež toliko hrozba, strach a trest ku práci nutí.

U nevědomých lidí převládá zvířectví a žaludek; smyslnost nad nimi jako tyranka krutě panuje.

Nevědomí lidé, jsouce na rozumu mrzáci a pro vše neteční, v lenosti a práznotě hledají blahobyť.

Nám Čechoslovanům na všech končinách nutno se dobývati z nevědomosti, nechceme-li v samovolnej bídě hynouti. Pronikavý duch 19. století mocně se na nás tlačí. Vědomostmi zbystrěná rozumnost, zjemnělost mravů, lepší dělba práv, umy a obrovský průmysl, spolčováním zniklý, jsou jeho stvůry. On je to, který přírodní síly ovládaje, hmotu oživuje. Tento duch, jemuž se diviti a jej ctíti dlužno, na náš 8millionový čechoslovenský národ se tlačí, a jeho vlivu nižádnou mocí se neubráníme. Okolní národové silně napředuju, a my nemůžeme na ně volati: *po-*

Čekajte na nás, až si popijeme, pohrajeme a se vyspíme.

Co podnikneme proti nevědomosti, aby nás na duchu i na těle nemrzačila, a my ve tmě, jako rostliny ve sklepe nezakrsali?

Že vědomostě jsou moc, k blahobytu vedoucí, příklad dokáže.

Zdravotná nauka učí, aby nikde v ničem náhle přechody se neděly, na př. aby člověk po prudkéj namahavěj práci, po silném běhu, prudkém tanci hnedko nesedal, neodpočíval, ale zvolna se pohybuja, dříve oběh krve a rozdrážděnost čivů (nervů) mírnil a potom odpočíval, po krátkém odpočinku opět se chvílku hýbal. Tak pozvolný přechod z prudkého namahavého pohybu nikomu neublíží. Člověk, maje vědomost o tom, a chovaje se podle ní, zachová si zdraví svoje, co podmínku blahobytu a radostnej jsoucnosti.

Jakýsi domkař B. půl dne velmi horlivě a spěšně dobýval pařeží ve blízkém lese, pevně si umínil, ten den býti s nimi hotov. Hodně upracovaný, zpotěný přišel domů večer, kde právě soused naň čekal, chtěje s ním o čemsi pohovořit. Hned si sednul a dlouho seděl. Asi po hodině, chtěje souseda ven vyprovoditi, nemohl z lavice státi, nohy mu zkrutly a později se bolestí traplivé k tomu přidaly. Chodit nemohl. Tato schvácenina léta ho trápila, mnoho útrat mu způsobivši. Co tím v rodině svej prunedbal, v řemesle ztratil, co bolestí zkusil, o tom darmo mluvit. Nezkalil on tu svou nevědomostí a z ní pošlou

neopatrností svůj blahobyť? Na koho mohl naříkat? komu vinu dávat? — Jenom svej hříšnej nevědomosti! A tak se nevědomost sama trestajíc, z blahobytu jako z ráje hříšníka vyhání.

Užitečných vědomostí ale je veliká síla, které člověku a národu k blahobytu pomáhají.

Výborný prostředek proti nevědomosti.

Chtíce ze záhubnej nevědomosti, tmy do světla se dostat, kupujte a čítajte občané užitečné knihy, časopisy a noviny. Národ, který řádnej literatury, jaderného písemnictva nemá, v člověčenstvu se ztrácí a hyne; neboť se podobá člověku bez řeči, bez ducha, bez činů. U nás občané počínají v tom spořiti, že knih a časopisů nekupují a nečítají, a časopisy nám zanikají. Na vědomostě, na vzdělávání svého srdce a rozumu, líto jim něco málo peněz vydati, ale na lichou nádheru, na karban, pijanství, není jim líto peněz. Myslíte, že vás zpátečníci a tmáři do vědomosti, do světla do blahobytu doháněti budou? Amen pravím vám, chcete-li do světla, do volnosti, do lepších časů se dostat, sobě, svým rodinám, svému národu řádně ku vzdělanosti, blahobytu a moci prospěti, všady šetřte, spořte, lakomte, ale u kněh, časopisů, novin toho nečiňte, neboť jen tím *sobě a národnému duchu obětujete*. Co pravím: *obětujete!* To není obět, když já za něco ještě *lepší, ctihodnější* něco dostanu. To jen hovím svému sobectví! A kdo sobě zlý, komu dobrý?

